

Informační list

Sdružení Ackermann-Gemeinde a Spirála

www.ackermann-gemeinde.cz

leden 2026

80 let od vzniku Ackermann-Gemeinde: „Odvážit se ke smíření“

Oznámení k Česko-německé
konferenci SAG „80 let poté“

Staronové tváře v kanceláři





Úvodní slovo

Vlastně bychom se měli ještě ohlížet za uplynulým rokem. Určitě by bylo za co děkovat, jistě se dá najít, co vylepšovat. Čas ale spěchá k příštímu roku a vedle tradičních úkolů nás čeká brněnský Sudetendeutscher Tag. Sociální sítě už signalizují pohotovost. Bude potřeba vyhnout se planým šarvátkám. Současně máme velikou příležitost prezentovat ovoce osmdesátiletého úsilí o smíření a roli Ackermann-Gemeinde v poválečných českoněmeckých vztazích.

Je to současně příležitost dozvědět se něco o sobě, tedy nejen o našem českém Sdružení Ackermann-Gemeinde, ale i o celé české společnosti a jejím vývoji od konce 1. světové války. Nebojme se ptát, kde jsou počátky náboženské, národnostní a třídní nenávisti. Nehledejme ale jen ty, kteří selhali. V posledních sto padesáti letech najdeme mnoho osobností, které si zaslouží pozornost. Konečně je také potřeba zasadit řadu událostí do celoevropského nebo přinejmenším středoevropského kontextu. Minulost nám

ukazuje, jak mohou krátkodobé laciné úspěchy trvale poškodit dlouhodobé úsilí, stejně jako mnohdy nenápadné gesto dobré vůle zbořit bariéry nezájmu a nepochopení.

Mons. Adolf Pintíř

Úvodní slovo duchovní rádkyně

Jubilejní rok 2025, jehož mottem byla křesťanská naděje, je za námi. Byl časem, kdy jsme tuto naději mohli hlouběji promeditovat, oživit ve svém vlastním životě a dělit se o ní s těmi okolo nás. Měla se v nás rozhořet jako plamen, který dává teplo a světlo. Naději nelze získat vlastní silou, jejím dárce je Ježíš, který, jak připomněl papež Lev XIV., přišel přinést oheň, oheň Boží lásky na zemi a oheň touhy v našich srdcích, a přeje si, aby vzplanul. Doufat znamená pochopit v srdci a ukázat ve skutcích, že věci nesmějí pokračovat jako dosud. Přinášet naději znamená tváří v tvář nespravedlnostem, nerovnostem, tam, kde je pošlapávána lidská důstojnost, kde jsou křehcí zbaveni

slova: zaujmout postoj. Doufat znamená zaujmout stanovisko, znamená zaujmout postoj, jako Ježíš, s Ježíšem. Jeho oheň je naším ohněm. (srov. Lev XIV. Generální audience 22.11. 2025)

I když Jubilejní rok skončil, neměla by končit naše touha a snaha po růstu v křesťanské naději. Každý den nového roku můžeme zahlédnout momenty, kdy je potřeba zaujmout postoj a šířit naději. Nemusí to být nutně velké věci, může to být úsměv, dobré slovo, podaná ruka, nabídnutá pomoc, trpělivé vyslechnutí, přijatá bolest nebo modlitba v komůrce vlastního srdce.

Přeji a vyprošuji všem, ať je každý den nového roku 2026, ať už nám přinese cokoliv, naplněn



nadějí, která vyrůstá z jistoty nekonečně silné lásky Boží, z jejíž ruky nás nemůže nikdo vytrhnout.

Požehnaný čas všem
Sestra Angelika Pintířová

Staronové tváře v pražské kanceláři SAG

V uplynulých měsících pražská kancelář v Emauzích prošla řadou personálních změn. Po letech její inspirativní a vizionářské práce jsme se rozloučili s dosavadní jednatelkou Amálií Poláčkovou a na její místo přichází Zdeněk Talácko. Na pozici praktikantky zase Veroniku Konšalovou, odešedší na rok do Regensburgu, v říjnu vystřídala Justýna Tůmová. V případě ani jednoho z nových zaměstnanců avšak nejde o osoby Sdružením „netknuté“ – ba dokonce přímo naopak. S oběma z nich jste se již na akcích SAG a AG mohli dříve potkat.

Zdeněk Talácko

Novým jednatelem SAG se od tohoto podzimu stal Zdeněk Talácko. Učitel, nadšený hudebník a také mnohaletý Ackermann se nám představil prostřednictvím rozhovoru s redakcí. Kudy vedla jeho cesta do Emauzské kanceláře? A jaké s ní má do budoucna plány? Na vše z toho přišla řeč.

► Jak byste se příznivkyním a příznivcům SAG představil?

Jmenuji se Zdeněk Talácko a pocházím z Vysočiny, z malé vesničky Vojtěchov, kousek od Hlinska v Čechách. V současné době jsem učitelem na soukromém gymnáziu PORG v Libni, kde již deset let učím tělesnou a hudební výchovu. Je mi 35 let.

► Odkud do SAG přicházíte?

Ne z daleka. Já už se Sdružením Ackermann-Gemeinde, potažmo s Ackermann-Gemeinde, spolupracuji přes 20 let, protože se každý rok účastním jedné z akcí, kterou pořádají: Rohrské léto. Tam se věnuji hře na housle, kytaru či kontrabas. Vždy jsem byl takovým „hudebním členem“ AG.

► Jaký je Váš vztah k SAG?

Můj vztah je jednak dost dlouhý a hlavně pozitivní. Díky SAG a díky AG jako takové mám spoustu přátel nejenom v Čechách, ale také v Německu – v Mnichově, ve Freiburgu u Frankfurtu, Bad Reichenhall. Zkrátka ve všech místech, odkud pochází moji přátelé z Rohrského léta. Je to pro mě tedy příjemné navázání na to, co už jsme spolu zažili, na onu spolupráci, která tady mezi námi existuje, a doufám, že se bude na základě nových možností a akcí dál prohlubovat.

► Co pro Vás v současné době znamená podpora česko-německého přátelství?



Je to jedno z důležitých témat současné doby nejen pro českou a německou stranu, ale i pro celý náš stře-doevropský prostor. To, jak se situace vyvíjí na východě Evropy, potažmo v Americe, dopadá na Čechy i na Němce a myslím si, že vzájemná spolupráce je s ohledem na to mnohem důležitější, než si uvědomujeme. Jakákoliv možnost prohlubování a utužování vztahů mezi jednotlivými zeměmi má v dnešním propojeném světě velký význam a měla by ideálně probíhat na více úrovních, tedy nejen na té česko-německé, ale také na té mezigenerační. Téma přeshraniční spolupráce se totiž netýká jen starších generací, které toho přirozeně zažily víc, ale i generace mladé, nastupující. Vidíme, že v dnešní době je spousta mladých, kteří se zajímají o politiku, kteří do ní chtějí vstupovat, kteří chtějí ovlivňovat dění nejenom v Čechách, ale samozřejmě i v zahraničí. I o to se může v dnešní době česko-německé přátelství opírat.

► Jakou máte vizi pro SAG do budoucna?

Ta z toho vychází. Myslím si, že opírat se o kořeny Ackermann-Gemeinde je sice důležité, ale musíme je správně vyživovat a představovat i mladé generaci,

kteřá má v dnešní době na ten současný vývoj trochu jiný pohled. Proto si myslím, že propojování mladé a starší generace je velmi důležité a moje vize je dostat do Sdružení Ackermann-Gemeinde více mladých lidí, potažmo představit akce, které pořádáme, širšímu spektru české společnosti.

► ***Jakým způsobem budete zvládat práci pedagoga a jednatele?***

Doufám, že dobře. Je to pro mě velká výzva. Práce ve školství mě nesmírně baví. Mít každý den před očima šikovné děti je mi velkou motivací. Předávat jim to, co člověk považuje v dnešní době za smysluplné není snadné. Nepovažuji se za starého člověka, ale je zřejmé, že dnešní mládež vyrůstá ve zcela jiném světě, než v jakém jsem vyrůstal já. O to více považuji za důležité každé setkání, každou diskusi, kterou člověk s mladými v dnešní době vede. Učitel byl odjakživa vzorem pro spoustu lidí a já doufám, že se mi to daří také. A proto právě spojování mladých a diskusi o různých tématech nejen mezi mladými, bych rád podpořil a prohluboval i ve Sdružení Ackermann-Gemeinde.

► ***Jak se dá práce jednatele propojit s tělocvikem a hudebkou?***

Divila byste se, ale docela snadno. Právě ten fakt, že oba předměty jsou úzce spojeny s emocemi, mi nabízí vidět spoustu věcí jinak. Když vám sedí ve třídě 30 dětí, které řeší matematické příklady, je atmosféra jiná, než když zpíváte lidové písně, hraje u toho na housle nebo na bicí. Stejně tak tělocvik se bez emocí prostě neobejde. Musíte v mladých objevovat jejich potenciál a správně je motivovat. Aby sami pochopili, že to, co dělají, dává smysl i ve chvíli, kdy jim to třeba nejde. A drobný vztek z toho, že mi nejde basket nebo něco zahrát na klavír, je zdravá věc. Myslím, že mladým v dnešní době tyhle opravdové emoce trochu chybí. Důvodů může být více. A proto věřím, že vytvářet kolektiv, který přes hudbu, pohyb, nebo v našem případě přes česko-německé přátelství potáhne za jeden provaz, má mnoho společného. A právě v tom vidím to pěkné, na čem lze v SAG do budoucna pracovat. Tohle jsem objevil na Rohrském létě a to mi dala a stále dává Ackermann Gemeinde doteď. Myšlenku, že když člověk něčemu věří a za něco bojuje, dříve či později to úspěch přinést může. A to je v dnešní době moc důležité.

Justýna



Milé příznavkyně, milí příznivci SAG, Do SAG se na pozici praktičanky na několik měsíců navracím po roční přestávce, kterou jsem strávila na Universität Regensburg v rámci svého studijního výjezdu. Je mi 21 let, pocházím z Prahy a studuji třetí ročník double-degree oboru Česko-německá studia na FSV UK, který stojí právě na partnerství této pražské a regensburgské univerzity.

Díky němu jsem měla báječnou příležitost vypravit se za hranice a poznávat nejen Bavorsko, ale i další neméně krásné a kulturně bohaté spolkové země. Během pobytu jsem na univerzitě hrála divadlo (*Zum großen Wurstel* od rakouského dramatika Arthura Schnitzlera), dozvídala se o interkulturním výzkumu, lingvistice, překladu i středoevropské literatuře a rozšiřovala si obzory mezi našimi blízkými, spřízněnými, a přesto odlišnými sousedy. Můj pobyt v Regensburgu mě nasytil dojmů a inspirací, jež jsem nyní připravena zúročit při své práci ve Sdružení.

Na starost budu mít především publikaci článků a PR, přípravu Informačního listu, grafickou úpravu a také komunikaci s Vámi. Těším se na vše, co nám nadcházející dny chystají: na všechna srdečná setkání, příležitosti k dialogu a společnou cestu napříč česko-německým porozuměním.

ESC dobrovolnice

Do naší sestavy se na přelomu roku přidaly také ESC dobrovolnice Lilith a Jona. Pomohou nám při přípravě projektů pro starší i mladší, budou se starat o údržbu našich stránek a především povedou interaktivní výuku na základních a středních školách v němčině. Držíme jim palce a těšíme se na úspěšnou spolupráci!



Lilith

Ahoj, jmenuji se Lilith Johanna Muck. Narodila jsem se v Berlíně a vyrůstala jsem v Beskowském, malém městě v Braniborsku. Ve volném čase se ráda zabývám tématy jako historie, politika a litera-

tura. Zajímají mě mimo jiné slovanské jazyky a země střední a východní Evropy. Z tohoto důvodu mám také velký zájem učit se český jazyk. Prahu jsem již několikrát navštívila a pokaždé mě toto město nadchlo, proto bych zde ráda absolvovala svůj dobrovolnický rok. Rodina mého dědečka žila v Sudetech, a proto mě oslovila činnost SAG s jeho zaměřením na výměnu mezi Německem a Českem. Velmi se těším na svou dobrovolnickou službu v Praze a doufám, že budu moci město i jeho obyvatele lépe poznat a zapojit se do zajímavých projektů.



Jona

Ahoj, jmenuji se Jona Ramolla. Narodila jsem se v Kolíně nad Rýnem a vyrůstala jsem v malém městě Brauweiler, které leží přímo vedle Kolína. Minulý rok jsem úspěšně do-

končila odbornou maturitu se zaměřením na zdravotnictví a sociální oblast na odborné škole v Bergheimu. Politika, stejně jako historie a komunikace, jsou témata, která mě velmi zajímají. Mám velký zájem o český jazyk a těším se na to, že lépe poznám kulturu Prahy. Činnost SAG pro mě byla atraktivní už od samého začátku, a proto se na čas strávený tady velmi těším. Ve Sdružení se budu starat o fungování mládežnické organizace Spirály.

sag

Vyjádření k neuskutečnění zimní konference Sdružení Ackermann-Gemeinde

V souvislosti s neuskutečněním plánované zimní konference Sdružení Ackermann-Gemeinde bychom rádi jménem sdružení poskytli krátké upřesňující vyjádření.

Na základě následné reflexe celého procesu příprav se ukázalo, že vzniklá situace souvisí především s okolnostmi a rozhodnutími na straně Sdružení Ackermann-Gemeinde. Rádi bychom proto zdůraznili, že se nejednalo o pochybení našich partnerských institucí (ČNFB nám naopak poskytl stejnou částku jako v uplynulém roce), nýbrž o souběh faktorů, které nám v daném okamžiku neumožní konferenci uskutečnit v zamýšleném rozsahu a kvalitě.

Zároveň bychom chtěli vyjádřit upřímné poděkování našim dlouhodobým partnerům, zejména Česko-německému fondu budoucnosti a Nadaci Konrada Adenauera, za jejich kontinuální podporu, otevřenost a spolupráci, kterých si velmi vážíme. Případné nejasnosti, jež mohly v souvislosti s touto situací

vzniknout, nás mrzí. Za uvedení nesprávných údajů se omlouváme.

Pokud to situace dovolí, rádi bychom se pokusili uskutečnit tuto konferenci v náhradním podzimním termínu roku 2026, případně nejpozději v roce 2027. Jsme otevření všem novým podnětům, partnerstvím a možnostem a budeme vděční za jakoukoliv formu podpory.

Sdružení Ackermann-Gemeinde považuje vzájemnou důvěru a korektní partnerství za základ své práce a pevně věří, že i nadále budeme moci společně rozvíjet projekty, které přispívají k porozumění a dialogu mezi Čechy a Němci.

S úctou a poděkováním
předseda Mons. Adolf Pintíř
místopředseda Petr Křížek
jednatel Zdeněk Talácko
duchovní rádkyně Angelika Pintířová



80 let poté... aneb naděje v beznaději (nejen) v českém pohraničí

Tento příspěvek byl původně sepsán jakožto úvodní text k chystané Česko-německé konferenci. Pro jeho tematickou relevanci a obsahovou hodnotu jsme se jej však i přesto rozhodli v jeho původním znění poskytnout k přečtení (pozn. red.).

V loňském roce jsme si při různých příležitostech připomínali konec 2. světové války, od kterého nás dělí již osm dekád – a jehož pamětníci se mezi námi vyskytují již jen ojediněle. Dálkosáhlé důsledky této největší válečné konflagrace ve světových a evropských dějinách, tedy především bipolární rozdělení kontinentu na Západ a Východ, jsou zřetelné i dnes: téměř 40 let po demokratických revolucích ve střední a východní Evropě jakoby nechce pomyslná železná opona ze srdcí a myslí Evropanů zmizet. Konec války přinesl i definitivní konec fyzického soužití Čechů a Němců na historickém území Čech, Moravy a Slezska. Jejich mentální separace však postupně proběhla dříve, živena objektivními procesy nacionalizace a kapitalistické modernizace od poloviny 19. století. I křesťané si vytvořili separátní, nacionálně definované instituce a spolky – a klaněli

se, obrazně řečeno, Bohu u různých oltářů, byť ještě na půdě předmoderních historických institucí (diecézí, řádových provincií, nacionálně smíšených kněžských seminářů).

Křehká a nevyvážená konstrukce 1. Československé republiky (a vlastně celého postversailleského evropského uspořádání) neodolala vnitřním i globálním krizím, a především expanzivní politice sousedního nacistického Německa. Historické milníky jako 30. září 1938 (Mnichovská dohoda) či 15. březen 1939 (okupace zbytku Československa) a následné rozpoutání války nám dnes stále připomínají dlouhodobou neodvolatelnost a neopravitelnost (irreparabilitu) tehdejšího česko-německého vztahu a jeho tragického vyústění. Faktický konec po staletí trvajícího soužití obou „zemských kmenů“ však přinesl nikoliv rok 1945, nýbrž až rok následující. Teprve v roce 1946

totiž bylo realizováno rozhodnutí vítězných mocností ze srpna 1945, podporované a částečně i iniciované československou vládou, o „přesunu“ (v originálu postupimského protokolu „removal“) německého obyvatelstva z Polska, Československa a Maďarska. Suges- tivně jej připomíná jedna ze závěrečných místností nového Sudetoněmeckého muzea v Mnichově: kufry, rance, trakaře a dětské kočárky – celý dosavadní život více než dvou milionů lidí se musel vtěsnat do ně- kolika málo zavazadel, které si „řádným a humánním způsobem transferovaní“ Němci (= diktum hlavy XIII. zmíněného protokolu) mohli vzít s sebou na cestu do svých nových, byť jen provizorních útočišť – narychlo připravených utečeneckých lágrů.

Dějiny ovšem nikdy nekončí – a ani „dobrý“ či „špatný“ konec netrvá věčně. Odchodem Němců z Československa vzniklo v pohraničí jakési civilizační vzduchoprázdno, *horror vacui* v ekonomickém i sociál- ním smyslu. Desetitisíce ještě neodsunutých Němců sice pomohly zajistit určitou kontinuitu v tradičních ekonomických odvětvích (sklo, porcelán, strojíren- ství a chemický průmysl, montánní sektor, lázeňství), nově příchozí obyvatelé však sem přicházeli z často odlišného hospodářského a kulturního prostředí. Byli to nejenom Češi z vnitřních částí republiky, ale i pes- trá směs repatriantů z Volyně, Rumunska, Vídně či ze Slezska, jakož i Slováci, Romové, ba i „nežádoucí“ Maďaři z jižního Slovenska. Sociální experiment s eu- femistickým názvem „obnova pohraničí“ jitril fantazii komunistických plánovačů od zeleného stolu: po- hraničí se mělo stát lokomotivou socialistické mo- dernizace, ne-li její výkladní skříň. S výsledky toho- to nezdařeného experimentu se potýkáme dodnes: kdysi převážně Němci osídlené oblasti patří k těm nejproblematictějším: stále jej charakterizují opuš- těné brownfieldy severočeských textilek, zavřené doly, zničená krajina v tzv. pánevní oblasti či zbořené nebo vykradené kostely a další devastované kultur- ní památky – v míře větší než v ostatních částech republiky. Oběťmi tohoto experimentu se však stali především lidé: je zde nižší stupeň vzdělanosti, nižší mzdová hladina a naopak vyšší (strukturálně podmí- něná) nezaměstnanost, dále zadlužení obyvatelstva a související exekuce majetku, odliv mladých a talen- tovaných lidí, kriminalita... Není divu, že i zdejší voli- či volí častěji, někdy i ze zoufalství, extremistické či populistické strany. *Horror vacui* v duchovním smyslu

pak představuje masivní sekularizace a odcírkevnění, kdy hlavní české křesťanské církve postupně rezignují na tzv. plošnou duchovní správu: v řadě venkovských kostelů například na Karlovarsku, Žatecku či v Čes- kém středohoří se pravidelné bohoslužby již nekonají, či jen výjimečně při výročních poutích.

Přesto však právě dnešní pohraničí otevírá nové možnosti, a to nejenom pro romantické či dobrodruž- né povahy: naděje totiž i zde umírá naposledy. K pro- klamované „obnově pohraničí“ skutečně dochází, byť pozvolna a asymetricky: lidé se tu více zajímají o mi- nulost míst, ve kterých žijí, občanské spolky se podíle- jí na obnově kulturních památek, často nastartované za vydatné pomoci sudetoněmeckých rodáků a jejich potomků. Se zlepšující se infrastrukturou se zvolna obnovuje průmyslová výroba, rozvíjejí se i další ob- lasti ekonomiky – ostrovů „pozitivní deviace“ přibývá. A to navzdory stále chybějícím účinným vládním pro- gramům či absenci mechanismů, které známe z jiných zemí Evropy a které víceméně úspěšně fungují, např. systém finančního vyrovnání mezi bohatým a chud- šími švýcarskými kantony či horizontální finanční *Länderausgleich* mezi německými spolkovými zeměmi. Úkolem blížící se výroční konference Sdružení Acker- mann-Gemeinde bude nejenom reflexe toho, co se v pohraničí událo před 80 lety a v následující komuni- stické éře, ale i vyhodnotit i způsob, jak zde proběhla postkomunistická transformace, chápáná v nejširším slova smyslu: nejenom jako transformace ekonomická či politická, ale i „transformace ducha a myslí“. Užiteč- né bude i srovnání české situace s poměry v soused- ním Polsku, které na bývalých východních oblastech Německa, tj. na územích na východ od Odry a Nisy, řešilo a řeší podobné problémy, i když mnohdy za odlišných předpokladů (integrální přesun homogen- ních skupin polského obyvatelstva z dnešní Ukrajiny, Běloruska či Litvy) a často i s odlišnými výsledky.

Miroslav Kunštát

Historik a archivář, vyučující na katedře německých a rakouských studií Fakulty sociálních věd Univerzity Karlovy v Praze. Základní oblasti odborného zájmu (a související publikační činnost): česko-německé a česko-rakouské vztahy po r. 1945; československá a česká zahraniční politika po r. 1945; církevní a náboženské dějiny 20. století; dějiny vědy a akademické vzdělanosti; aktuální politické a sociální problémy německy mluvících zemí.

Odvážit se ke smíření

**Co posílilo Ackermann-Gemeinde během 80 let od jejího založení.
A proč její myšlenky zůstávají aktuální.**

„Nic víc než pokusy.“ Tak v roce 1968 hodnotil tehdejší spolkový předseda Ackermann-Gemeinde Hans Schütz cesty členů do komunistického Československa. Bylo to vyjádření, které v sobě neslo zároveň skepsi i naději. Neuplynulo ani čtvrt století od poválečného odsunu a vzpomínky na události tehdejších dní byly stále živé. Přesto se pouto k původnímu domovu a jeho lidem nikdy zcela nepřetrhlo.

Liberalizace hraničního provozu v roce 1963 a Pražské jaro roku 1968 otevřely nové možnosti cestování a setkávání se. S vjezdem sovětských tanků politické oteplení skončilo, avšak „Osthilfe“ Ackermann-Gemeinde se teprve tehdy naplno dala do pochodu.

Díky logistice vybudované vši šikaně a sledování československou Státní bezpečností navzdory obdrželi čeští kněží teologickou literaturu i léky. Tuzexové koruny jim umožnily přístup k západnímu zboží, někdy dokonce i k stavebním materiálům pro opravy kostelů. Ve velkém se pomáhalo také Němcům, kteří po druhé světové válce zůstali v českých zemích. Jejich životní úroveň byla výrazně nižší než těch, kteří si po vysídlení vybudovali nový život v Západním Německu.

Ať už balili balíky, nebo pašovali přes československé pohraničníky, účastníci na své angažmá dodnes rádi vzpomínají. Zejména ženy sehrály v „Osthilfe“ klíčovou roli. Jedna pamětnice uvádí, že protože byla „nenápadná“ a žena, nebudila pozornost. Nové uspořádání a decentralizace „Osthilfe“, vynucené rostoucím tlakem represí v Československu, urychlily uvnitř Ackermann-Gemeinde proces emancipace. V roce 1974 dvě třetiny vedení „Osthilfekreise“ – kruhů východní pomoci – zaujímaly ženy. To byl výrazný kontrast k počátkům, kdy byla Ackermann-Gemeinde silně dominována muži.

Samozřejmě, že taková intenzivní výměna napříč železnou oponou byla možná jen proto, že jí předcházela duchovní příprava. Základ jí položil slib vysídlelců, jehož společná modlitba před 80 lety, 13. ledna 1946, představovala zakládající okamžik

Ackermann-Gemeinde. „Nemáme se ptát na hříchy druhých – musíme se přiznat k vlastní vině.“ Takové poselství bylo v době, kdy odsun stále probíhal, velmi neobvyklé.

Především Paulus Sladek, vůdčí duchovní osobnost Ackermann-Gemeinde, udal směr také svým kázáním v Haidmühle dne 5. srpna 1955. Na československo-německé hranici hovořil o tom, že se Němci provinili „přehlížením“ a „pohrdáním“ vůči domnělému českému „služebnictvu“.

I tato slova vždy stála na začátku dlouhé cesty ke smíření jakožto dialogu, jehož základem je sebereflexe. V Haidmühle posunul Sladek své vyznání viny určené českému národu ještě dál než ve slibu vysídlelců z roku 1946, který byl vyznáním před Bohem. A přesto zůstalo v haidmühlském vyznání mnohé nevysloveno: nacistická okupace, pronásledování Židů, masakr v Lidicích a Henleinovo hnutí.

V letech po haidmühlském kázání se dokonce stále více dostávala do popředí snaha vedení Ackermann-Gemeinde o soulad s převládajícím názorem v Sude-toněmeckém landsmanšaftu. Jen tak lze vysvětlit, že Ackermann-Gemeinde namísto jasného odsouzení rozbití Československa označila v roce 1958 ve spise o „otevřené otázce“ platnost Mnichovské dohody za nadále nerozhodnutou.

Nové možnosti cestování do Československa a výrazná opoziční nálada mládeže v Ackermann-Gemeinde vedly koncem 60. let k tomu, že se AG opět stala hybatelkou česko-sudetoněmeckého porozumění. Překonávala nejen fyzické hranice států, ale také vyhledávala blízkost k českému exilu v Západním Německu.



Ackermann-Gemeinde významně podporovala založení exilové české laické organizace Opus Bonum.

V „Pasovském prohlášení“ přijatém v roce 1985, se Ackermann-Gemeinde a Opus Bonum zavázaly k „kritickému a také sebekritickému uvažování“ o minulosti svých národů. Konkrétní události z meziválečného období, druhé světové války či odsunu nebyly jmenovány, přesto se Ackermann-Gemeinde jasně vrátila na cestu morálního, nikoli materiálního či právního vypořádání s minulostí.

Zkušenosti se spoluprací s českým exilem se Ackermann-Gemeinde dobře hodily i po sametové revoluci roku 1989. Narozdíl od nadějí, které panovaly bezprostředně po návratu střední Evropy k demokracii, byla česko-sudetoněmecká debata určována hesly jako „Benešovy dekrety“ či „odškodnění“ a nesla se ve znamení tvrdého vzájemného účtování s minulostí.

Aby bylo v této vyhrocené situaci možné do přímého dialogu vnést odlišné pohledy, podílela se Ackermann-Gemeinde zásadním způsobem na založení Nadace Bernarda Bolzana (Bernard-Bolzano-Stiftung), kterou formoval bývalý levicový disident Jaroslav Šabata. Společně s ní založila každoroční jihlavské dialogické fórum. Jeho výslovným cílem bylo posunout dialog i za hranice obvyklých, vzájemně si blízkých katolických prostředí.

Tento záměr je dnes aktuálnější než kdy dřív. I v dnešní Ackermann-Gemeinde existuje silná potřeba vymanit se z bubliny, v níž se sdílí obdobné světonázory a představy o lidstvu. Návrat válek, nacionalismu a zapomínání dějin členy zjevně zneklidňuje. A nový autoritarismus není izolovaným středoevropským či východoevropským jevem, i když to chování Viktora Orbána či Roberta Fica může někdy naznačovat.

„Mám o vás strach,“ řekl nedávno autorovi těchto řádků jeden český historik – a měl na mysli vzestup AfD v Německu. Představu, že osvícenské impulzy proudí ze Západu na Východ, dále zpochybňují i osobnosti jako Donald Trump, Nigel Farage či Marine Le Pen. Ve vztahu k českým sousedům se Ackermann-Gemeinde naštěstí poměrně brzy oprostila od představy německého „kulturního poslání“ – třebaže v počátcích jí nebyla cizí.

Současně však stojí česko-německé vztahy opět před zkouškou. Poslední české volby otevřely cestu další národně-populistické vládě v Evropě. Jak se tato

politická změna projeví na dialogu, paměti a praktických vztazích, zůstává nejasné. Udržovat otevřené prostory pro dialog je úkolem dnešní chvíle.

S ohledem na vznešený cíl vymanit se z vlastní bubliny se však objevují určité limity: s představiteli krajně pravicové SPD, pravděpodobné menšinové partnerky nové české vlády, bude produktivní dialog sotva možný. U vítězné strany ANO pod vedením Andreje Babiše je situace složitější. Strana sice následuje populistické impulzy, avšak zkušenosti s bývalou Babišovou vládou v letech 2017 až 2021 dávají naději, že k výraznému zhoršení česko-německých vztahů nedojde.

Každopádně by se nemělo příliš soustředit jen na dialog na vysoké politické úrovni. Devadesátá léta a duch jihlavského fóra jsou přece jen duchy jiné doby. Nadějněji působí spíše četné iniciativy „zdola“, které v posledních letech vznikly zejména v pohraničí. Spektrum je velmi široké: od česko-německých „štamtišů“ přes workcampy s historickým zaměřením až po lokální i přeshraniční pamětové projekty.

Kdo navštěvuje autorská čtení například Jaroslava Rudiše nebo jazykové kurzy Českých center, setkává se s lidmi, kteří jsou kulturně a mentálně otevření vůči střední Evropě. Sudetoněmecké či české kořeny k tomu mít nemusí. Přesto se často jedná o potomky vysídlenců, kteří se vydávají po stopách svých předků. A jak vyprávějí mnozí z nich, často se jim i učí česky pocitově snáz.

Zpracování historie v tom nejlepším smyslu Sladkovy myšlenky smíření zůstává trvalým úkolem. Kdo naslouchá ještě žijícím pamětníkům nebo zhlédne skvělý dokumentární film **Generace „N“** o Německých Čechách, může tušit, jak znepokojující a mnohovrstevná byla napáchaná nespravedlnost i v rámci takto malého území. Po pronásledování Židů a nucené práci Čechů následovalo vysídlení a nucená práce Němců.

To, že dnes z česko-sudetoněmeckých vztahů téměř každá ostrá hrana vymizela, je velkým úspěchem. V Brně či Postoloprtech připomínají vysídlení pietní pochody, které iniciovala nová generace Čechů, a příští Sudetoněmecký den se uskuteční v Česku. Historické vyrovnávání se však nelze svěřit pouze „mladým Čechům“. A tím se opět dostáváme k jádru poselství Sladkova slibu vysídlenců před 80 lety.

Niklas Zimmermann

Když se učením protnou generace: s Ackermann-Gemeinde na letní jazykový kurz

Jmenuji se S.M. Bernadetta Pavla Pěstová, jsem voršilka. Vyučuji křesťanskou výchovu na Základní škole sv. Voršily v Olomouci. Řádovou sestrou jsem již 33 let.

Během letních prázdnin jsem měla možnost účastnit se letního jazykového kurzu v Heidelbergu. Z České republiky se nás účastnilo celkem 6 a ze Slovenska jeden kněz. Díky ochotě spolupracovat jsme vytvořili velmi pěknou skupinu, i když jsme byli různého věku (nejstarší 60 a nejmladší 25). Každý z nás byl na jiné jazykové úrovni, a proto jsme byli zařazeni do různých jazykových skupin. Setkávali jsme se každý den při slavení mše svaté a také na obědě v menze. O víkendech jsme podnikali výlety do okolí.

Po příjezdu do Heidelbergu na nás čekalo překvapení, protože jsme se ocitli mezi více než 550 studenty různých univerzit z celého světa. Jejich věk se pohyboval mezi 20–30 roky. Byla jsem zařazena do skupiny studentů, kteří byli pokročilí a studují germanistiku již několik let. Já jsem více méně samouk. Měla jsem velké obavy, jak vše budu zvládat a jak mě tito mladí lidé budou akceptovat. Hned po první hodině jsem si byla jistá, že mé obavy byly naprosto zbytečné. Mladí lidé mě přijali opravdu velmi srdečně. Každý den jsme diskutovali různá témata. Bylo naprosto skvělé vnímat, že mladí lidé umí naslouchat a akceptovat i odlišný názor. Témata byla různá: LAT Beziehung, Wer ist schuld am Klimawandel, Bildungs (um)–wege, Gemeinsam essen... Setkávali jsme se i na různých seminářích, ve městě a podobně. Mnoho mladých se ke mně hlásilo i na ulici a často přicházeli a ptali se na důvody mé víry a mého zasvěcení. Tato setkání byla velmi spontánní. Uvědomila jsem si, že neměli žádné zábrany ani obavy se mě ptát, protože jsem



Zdroj: archiv autorky

byla jednou z nich. Zažili jsme spolu mnoho krásných společných chvil. Zůstáváme i nadále v kontaktu. Osobně bych tento kurz označila za příležitost k nové evangelizaci.

Na závěr našeho pobytu jsme se setkali se zástupci Ackermann-Gemeinde z Freiburgu. Při modlitbě v kostele Svatého Ducha jsme vyjádřili vděčnost Pánu za všechna obdarování. Společnou procházkou městem a večerí jsme náš pobyt ukončili. Domů jsme se vraceli obohaceni zkušenostmi a ochotou předávat dál to, co jsme sami načerpali.

Ráda bych touto cestou vyjádřila velkou vděčnost Ackermann-Gemeinde za to, že jsem se mohla tohoto kurzu účastnit.

Vděčná
S.M. Bernadetta Pavla Pěstová



Zdroj: František Holub

Na kulturní cestě po moravsko-slezském regionu

*V létě cestovala Martina Büchel z Hesenska
spolu se Sudetoněmeckým krajanským sdružením do Moravsko-Slezska.
V listopadu LandesEcho publikovalo její cestopis.*

V posledním srpnovém týdnu, od pondělí 25. do neděle 31. srpna 2025, jsem se vydala na svou čtvrtou cestu do Moravského Kravařska, ležícího v podhůří Beskyd. Mnoho pamětníků patřilo mezi účastníky zájezdu. Poprvé mě na cestu do Kravařska doprovázel můj manžel Thomas.

Cesta začíná

Místo odjezdu: Sudetoněmecký dům, Hochstraße 8 v Mnichově. Dálkový autobus vyjel téměř přesně v 9:00 s 55 osobami na palubě směrem na severní Moravu. Sedmidenní kulturní zájezd organizoval prof. Dr. Ulf Broßmann, spolkový kulturní referent Sudetoněmeckého krajanského sdružení. Ten měl také na starosti vedení celé cesty. Za českou stranu převzala plánování a řízení zájezdu Mgr. Věra Šustková – místostarostka Brozdorfu (Bravantice). S obětavou podporou manželky Hildegard Broßmann a Huberta Reitera nás provázeli a informovali po celou dobu programu. Bylo znát Ulfovo silné spojení s moravsko-slezskou krajinou, kulturou a lidmi: vždyť je to jeho domov kořenů a Ulf (nar. 1943) je dítě války. Cítila

jsem, že mnozí z nás se díky jeho nadšení při svém pátrání po stopách cítili bezpečně vedeni.

Nové perspektivy na minulost

Mezi cestujícími byly nejrozličnější důvody, proč se kulturní cesty zúčastnili. Doprovázející pamětníci měli často tíživé vzpomínky na období vysídlení. Mladší generace, které byly částečně poprvé v rodné krajině svých prarodičů či rodičů, se dozvěděly mnoho o moravské kultuře, geografické krajině, historii a obyvatelstvu. Je možné, že mnozí účastníci cesty to vnímali podobně jako já: díky vysvětlením četných okolností, v nichž moji prarodiče, jejich děti a příbuzní žili, jsem mohla jejich život nahlížet z širší perspektivy. Při svých cestách do země svých kořenů se mi tak vždy otevírají další okna k novým poznáním.

K tomu významně přispěla také naše průvodkyně Věra. Během mých předchozích pobytů mě Věra jako tlumočnice při setkáních s českými přáteli – při nichž jsem v oderském městském muzeu vyprávěla o svém pátrání po stopách – přátelsky podporovala. Umožnila také rozšířený pohled z perspektivy generace

českých potomků na Čechy žijící v moravsko-slezském kraji – tehdy i dnes. I to mohlo být pro účastníky naší cesty obohacením.

Náročný program

Jednotlivé denní výlety byly naplněny pestrými prohlídkami, komentovanými procházkami a setkáními. Příval informací byl veliký. Program byl podle mého názoru místy náročný, protože byl velmi těsně naplánovaný. Přes to všechno jsme byli všichni plni očekávání a touhy objevovat tento kraj.

První zastávkou na cestě byla dolnorakouská obec Retz. Trasa, kterou jsme dále projížděli přes jihomoravskou krajinu, nás vedla kolem míst, kde se odehrály významné vojenské bitvy. Hubert Reiter vyprávěl mimo jiné o bitvě tří císařů (1805) u Slavkova a o nechvalně známém brněnském pochodu smrti (31. května 1945), o divokém odsunu. S vědomím těchto historických událostí jsme míjeli kvetoucí krajinu.

Z Retzu jsme pokračovali do historického centra Kroměříže s prohlídkou raně barokního arcibiskupského zámku. Zámek patří k nejvýznamnějším kulturně-historickým památkám Moravy, vyniká mimořádným souborem historických sálů, knihoven, unikátním hudebním archivem a obrazárnou, která patří k nejcennějším svého druhu na světě. Soubor je zapsán na seznamu světového dědictví UNESCO.

Poté jsme pokračovali do našeho výchozího místa pro denní výlety, do Starého Jičína, kde jsme byli ubytováni v hotelu Zámeček – „Zámeček pod hradem“. Také výstup ke zřícenině hradu, pod jehož ochranou ve 13. století stáli němečtí osadníci při kultivaci beskydského podhůří, byl součástí programu – návštěva hradní zříceniny a kostela sv. Václava nás však čekala až později během pobytu.

Tanec v hlavním městě Kravařska

Následující den jsme se vydali do Nového Jičína, hlavního města Kravařska s památkově chráněným náměstím. Tam se nás ujal bývalý starosta Pavel Wessely, který se stal naším průvodcem. Na náměstí pro nás vystoupila valašská folklorní skupina Javorník u symbolu Kravařska – u Rolnické kašny. Při zvláštních příležitostech vystupuje skupina Javorník společně s Trachtengruppe Alte Heimat Kuhländchen.



Kopule poutního areálu Svatý Kopeček,
asi pět kilometrů severovýchodně od Olomouce.

Zdroj: archiv autorky

Christl, narozená roku 1929 v Novém Jičíně, bylo 17 let, když byla z města odsunuta. Je jedinou členkou taneční skupiny, která ještě doma tančila původní tance a díky tomu mohla své znalosti předat dál. Doktorka Eva Hanzelková a Christl Rösch se zaslouží o zachování této tradice. V roce 2019 byly tance podle Úmluvy UNESCO zapsány do Bavorského zemského seznamu nemateriálního kulturního dědictví. Pro natáčení DVD obě folklorní skupiny společně tančily před rokem – pro Christl to bylo ve věku 95 let poslední společné vystoupení.

Hrobová památková díla na městském hřbitově

Také následující dopoledne nás při prohlídce novojičínského hřbitova provázal Pavel Wessely. Ukázal nám velké množství dosud dochovaných, avšak zanedbaných německých náhrobků, které byly restaurovány a soustředěny do lapidária. Pokud jde o kulturu vzpomínání: jsem ohromena, kolik společných česko-německých projektů je plánováno a postupně realizováno, a jak jsou takto místa a kultura společné historie, společných vzpomínek pamětníků předávána dalším generacím. Tyto iniciativy jsou financovány



Památník odsunu a holokaustu v podnikatelském parku Mateiciuc v Odrách.

Zdroj: archiv autorky

např. z prostředků Česko-německého fondu budoucnosti, ale i obcí či místních spolků. Klub rodáků a přátel města Nový Jičín se svými členy (mj. Pavlem Wesselym) a jejich nasazením a mnoha hodinami práce významně přispěl k tomu, že například lapidárium mohlo vzniknout.

K lapidáriu více zde:

<https://www.icnj.cz/de/stranka/lapidarium.html>

Památka proti zapomnění

Historický a kulturní význam regionu byl skupině přiblížen prostřednictvím barokních zámeckých areálů, jako je zámek v Kuněšovicích, nazývaný „moravský Mirabell“, s dobovým, z větší části původním vybavením. Při návštěvě Mankovic nám Ulf vyprávěl o místě, kde prožil své dětství a kde je také čestným občanem. Obyvatelstvo Kravařska bylo převážně katolického vyznání. V Mankovicích byla až do odsunu přítomna také náboženská obec Moravských bratří. Na připomínku této části místní historie byl v září 2023 vybudován Park Moravských bratří. Prohlídka parku a barokního kostela Navštívení Panny Marie byla součástí programu tohoto odpoledne. A nesmíme zapomenout na uvítání starostkou Martinou Blažkovou a pohostinné pohoštění čerstvě upečenými kychlemi a nápoji.

Poté následovala cesta do Oder a návštěva podnikatelského parku Mateiciuc s prohlídkou památníku odsunu a holokaustu v areálu: jedná se o skupinu soch v životní velikosti, které bratři Mateiciucové při příležitosti firemního jubilea nechali v parku postavit. Nápis zní: „Na cestě – všem obětem vyhánění.“ Zdeněk a jeho bratr Emil ze spolku Rolleder v Odrách patří také mezi iniciátory Muzea česko-německého porozumění. Návštěva městského muzea sice tentokrát nebyla v programu, ale prošli jsme se nově vybudovanou, působivou Květinovou stezkou – pamětní stezkou pro 42 civilních obětí z Oder z roku 1945. Dne 24. října 2024 byl tento tragický příběh symbolicky uzavřen a Květinová stezka byla v Odrách otevřena na památku německých obětí.

Bratři Mateiciucové považují svou firmu za přímou pokračovatelku německých zakladatelů firmy Gerlich před 180 lety. Viděli jsme asi 30minutový poučný film o historii tkalcovny. Bratři a syn Zdeňka – stejného jména – v něm vyprávějí o své badatelské práci a výsledcích. Znam oba bratry z dřívějších setkání: vzdávám jim respekt za to, co udělali a stále dělají pro bývalé německé obyvatele Oder.

K Oderským expozicím více zde:

<http://www.muzeumoderska.cz/>

Není cesty bez dárků pro hostitele

Během společného posezení v konferenční místnosti jsem se ujala slova a s podporou Věry předala přivezený dar. Ferdinand Sendenský (*2. 12. 1910 Dobischwald, † 2001) sepsal kroniku *Dobischwälder Heimatbuch*. Můj bratranec z druhého kolene Josef Klézl sestavil rozsáhlý rodokmen, který dokumentuje příbuzenské vztahy rodů Klesel/Klösel/Klézl. Tak jsme se dozvěděli, že jsme se Sendenským příbuzní. Těšilo mě, že jsem mohla předat soubor s obsahem kroniky, který byl v roce 2019 znovu objeven. Předala jsem také válečný deník, který začal psát v době francouzského zajetí. A nakonec jsem ve svém zavazadle dobře uchovávala poklad, který můj mezitím zesnulý otec obdržel po smrti své matky (Aloisia Klesel, rozená Blaschke, *1910 Dobischwald, †11. 11. 1992 Pasov). K tomu více na konci tohoto příspěvku.

Zbytek cesty ve stručnosti

Vracíme se k místům, která jsme navštívili: nejdelší cesta nás zavedla do hor. Jeli jsme do moravského Valašska, do Rožnova pod Radhoštěm, do Valašského muzea v přírodě. Odtud jsme pokračovali do Moravskoslezských Beskyd na Pustevny s jejich umně zdobenými valašskými dřevěnicemi na tajuplné hoře Radhošť (1129 m). Protože byl naplánován delší pobyt, mohli zájemci putovat k pohanskému bohu Radegastovi – s působivými výhledy až ke Karpatům.

Přes Moravskou bránu a úrodnou hanáckou rovinu jsme jeli do Olomouce, historické metropole Moravy. Zde se dodnes dochovalo mimořádně mnoho architektonických památek, které jsou chráněny jako městská památková rezervace. V katedrále sv. Václava nám na historických Riegerových varhanách zahrál varhaník Karel Martínek. Tyto varhany jsou největší v České republice. Dalším cílem byla monumentální poutní bazilika Svatý Kopeček, asi pět kilometrů severovýchodně od Olomouce. Poutní areál byl a je cílem nesčetných poutníků i milovníků baroka. Od roku 1995 má status *basilica minor*.

Nedaleko Budišova nad Budišovkou, na úpatí Červené hory, se nachází mohylové hradiště s dalekým výhledem na Jeseníky. Toto pietní místo má připomínat hromadný hrob a významnou bitvu z roku 1758 mezi Prusy a Rakušany. Hubert Reiter nám na místě poutavě přiblížil, že tato oblast byla během druhé světové války velmi těžce zasažena. Němci, kteří

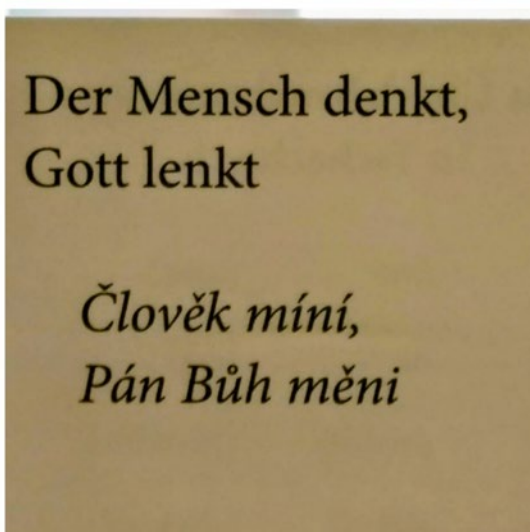


Rolnická kašna, symbol Kravařska. Zdroj: archiv autorky

se v květnu a červnu 1945 vraceli do svých vesnic, našli svá obydlí zpustošená. Půdy bohaté na železnou rudu měly být využity průmyslově. Také zde byli všichni němečtí muži ve věku 14 až 60 let nasazeni na nucené práce. Na vysoko položené náhorní plošině byly následně všechny německé vesnice srovnány se zemí.

U paty památníku se od roku 1998 nachází žulový chodník – Cesta česko-německého porozumění. Na tomto mezinárodním projektu se podílejí organizace, obce, rodiny i jednotlivci, například Christl Rösch. Cesta se tak každým rokem prodlužuje. Pro nás byl mimořádný okamžik, když jsme poprvé viděli Christl u její vlastní darované dlaždice. Při slavnostním odhalení 11. června tohoto roku být nemohla. Na vrchu, v kapli sv. Jana Nepomuckého, vysvěcené v roce 2011, celebroid farář Disser, který nás na cestě doprovázel, krátkou pobožnost za zemřelé.

Poté jsme pokračovali do Bravantic na děkovnou a smířčí mši, která zároveň byla závěrečnou mší kulturní cesty, slouženou v kostele sv. Valentina. Slavnostní mše se konala u příležitosti návratu sošky Pražského



Tento porcelánový šálek s podšálkem najde své místo ve vitríně městského muzea v Odrách – vzpomínka na mou babičku.

Zdroj: archiv autorky

Jezulátka (*Návrat Jezulátka*). V chaosu poválečného odsunu bylo bravantické Jezulátko dlouho považováno za ztracené. Nyní se po téměř 40 letech dostalo z německého Meerholzu zpět do Bravantic. Mši celebroidal vikář ostravsko-opavské diecéze P. Daniel Vícha. Spolucelebranty byli místní farář P. Pavel Kukiola a dva kněží z naší skupiny: farář Winfried Disser a farář Klaus Oehrlein. Následovalo setkání s obyvateli Bravantic v zámeckém parku. I zde, jako jinde, nechybělo vřelé pohoštění od farníků a místních obyvatel.

Mé cestovní shrnutí

Jaké obrazy krajiny a dojmy mi zpětně zůstaly v paměti:

- krásná horská příroda Beskyd a Jeseníků,
- středověké hrady u Moravské brány na Jantarové stezce,
- barokní zámky a kostely,
- sochy sv. Jana Nepomuckého, stojící na mostech či podél cest,

- množství ovocných stromů, zejména jabloní s jasně červenými plody v předzahrádkách i podél silnic
- pečivo jako kychle, tvarůžky (*Quargeln*) a české knedlíky,
- dálnice na Ostravu i s jejími přivaděči, jejichž rozsah jsem od své poslední cesty v roce 2019 viděla poprvé.

A nelze zapomenout: pohostinnost českých obyvatel tohoto kraje.

V paměti mi zůstanou také rozmanité příběhy a vyprávění spolucestujících. Během cesty jsem porovnávala své pátrání po stopách minulosti s pátráním ostatních. Na rozdíl od jiných účastníků dům mých prarodičů v Dobešově a také samotná oec zůstaly dodnes z velké části zachovány. Mohla jsem si tedy na místě sama udělat představu a lépe se vcítit do předávaných vyprávění. O svém pátrání po stopách jsem již mnohokrát psala (mj. *Sudetendeutsche Zeitung*, 29. 01. 2024; LE 5/2024). Cítím zakořeněnost

v lidech a v krajině, kde moji předkové žili před odsunem. Objevování a zapisování tohoto pátrání byl proces. Získala jsem mnoho nových poznatků.

Nyní bych ráda uzavřela a pro sebe symbolicky zakončila své vyrovnávání se s tímto tématem – což však neznamená, že už se nikdy nevypravím do země svých kořenů. Jednu část památečných předmětů, které měla moje babička při (organizovaném) odsunu ve svém zavazadle během transportu dobytčím vagónem, vracím zpět. Porcelánový šálek s podšálkem z kávové soupravy a polévkový talíř z jídelní soupravy mají nyní najít své místo ve vitrině oderského městského muzea, kde je již uložen *Dobischwälder Heimatbuch* od F. Sendenského. S vědomím tehdejších událostí mohu jen tušit, jaký význam mělo toto porcelánové nádobí pro moji babičku. Schválila by moje babička tento můj čin? Jsem si jistá, že by měla radost z toho, že jsem poznala své bratry z druhého kolene Josefa Klézla, Jirku Krále a jejich rodiny a že jsme se během této cesty – byť jen krátce – znovu setkali.



Zdroj: archiv autorky

Myšlenka na závěr

Byla bych ráda, kdyby byla moje iniciativa vnímána jako příspěvek k vzájemnému porozumění. Ať dějiny tohoto místa a jeho bývalých obyvatel nezmizí z paměti generací, které přišly po nich – mezi něž patřím i já. Dokážu si představit, že k tomu přispějí také ostatní účastníci cesty. Vzájemná výměna může vést k novým kontaktům, bádání a dalším návštěvám. Možná i moje vyprávění vzbudí zvědavost vydat se na cestu do tohoto kraje v České republice.

Možná šlo o náhodu, že jsem se 30. srpna během

naší společné cesty zúčastnila mše v Bravanticích u příležitosti návratu Jezulátka. Před odjezdem do Česka pro mě „symbolická souvislost“ mezi oběma návraty ještě nebyla zjevná.

Der Mensch denkt, Gott lenkt. Člověk myslí, Pán Bůh mění.

Martina Büchel

V originálním znění publikováno:
Auf Kulturreise in der Mährisch-Schlesischen Region,
LandesEcho vom 1. November 2025

Před 125 lety v Praze: první porážka Bayernu Mnichov



FC Bayern Mnichov je dnes nejúspěšnějším klubem Německa a může se pochlubit i významnými mezinárodními úspěchy. Stal se skutečně globální značkou. Tato mezinárodní úspěšná historie však začala 9. prosince 1900. V tento den se klub z Mnichova, založený teprve několik měsíců předtím, vydal na svou první zahraniční cestu, která jej zavedla do Prahy. Zde se utkal s Deutschem Fußballclubem Prag. Toto utkání nebylo domluveno náhodou. Pražský DFC patřil v těchto letech k nejsilnějším klubům ve střední Evropě a už v raném období usiloval o úzké napojení na fotbal v Německu. Právě v roce 1900 se Pražané podíleli na založení Německého fotbalového svazu v Lipsku a přímo z jejich řad vzešel i první prezident této organizace. Význam role DFC dokládá také skutečnost, že mladý FC Bayern převzal svůj první znak podle znaku DFC, jak nedávno ukázaly vytrvalé výzkumy mnichovských fotbalových historiků.

Oba fotbalové kluby navíc spojoval výrazný podíl židovských hráčů a funkcionářů. DFC, založený roku 1896, vznikl z fotbalového oddílu veslařského klubu Regatta, který byl patrně nejstarším sportovním klubem v Praze. Ačkoli Sparta a Slavia byly založeny již dříve, je třeba Deutscher Fußballclub považovat za první skutečný fotbalový klub v českých zemích.

V obou českých klubech se provozovaly různé sporty, zatímco v DFC byl fotbal hlavním sportem, což se odráželo i v názvu klubu.

DFC měl svou základnu mezi německy mluvícími a převážně národně liberálními Židy v Praze. Byl tak také symbolem určitého sebevědomí pražské německé menšiny. DFC měl ve své historii dosáhnout velkých úspěchů. Jako člen Německého fotbalového svazu (DFB) se v roce 1903 zúčastnil prvního mistrovství Německa a bez boje postoupil do finále. Ve finále hraném v Hamburg-Altoně byl poražen VfB Leipzig poměrem 7:2, přesto se může označovat za prvního vicemistra Německa. Do rakouské fotbalové historie se DFC zapsal tím, že až do roku 1914 dodával několik reprezentantů národního týmu. Po roce 1918 pak řada hráčů DFC oblékala dres československé reprezentace.

Konec DFC přišel v roce 1938, kdy již na pozadí nepokojů v Sudetech vyvolaných Sudetoněmeckou stranou nebylo možné udržet pravidelný soutěžní provoz. Mnozí židovští hráči byli pronásledováni a zavražděni nacisty. Po válce se DFC již nepodařilo obnovit a trvalo až do roku 2016, než skupina nadšenců klub znovu založila. Cesta FC Bayernu byla naopak poznamenána mnoha národními i mezinárodními úspěchy. Na jejím počátku však stál pražský zápas z roku 1900. DFC tehdy zvítězil jasně a výsledek 8:0 znamenal vůbec první porážku FC Bayern.

Thomas Oellermann



Konečně dobří sousedé – a přátelé, aneb česko-německé vztahy v roce 2025

Historicky nebyly česko-německé vztahy snadné. Podobně jako v případě vztahů nizozemsko-německých nebo dánsko-německých byly i tyto vedeny logikou obavy menšího souseda z toho většího a, podobně, jako v případě Dánska a Nizozemska, i zde muselo dojít k reflexi vzájemných vztahů až po dostatečně dlouhém otevřeném soužití. Sudetoněmecké dny, které budou příští rok poprvé organizovány na českém území, budou další velkou symbolickou kapitolou tohoto sousedství, tím spíš, že kromě nejokrajovějších extrémů české politiky je jejich pořádání přijato spíše se zájmem než s obavami nebo odmítáním.

I do úvahy nad současným stavem česko-německého sousedství je potřeba zahrnout komplexnější charakter Německa a německé kultury daný jak jeho federalismem, tak jazykovým přesahem do Rakouska, Švýcarska a Lichtenštejnska, přestože je ústavní historie dalších německy mluvících zemí od té německé velmi odlišná. Žijeme ale v zemi, v níž se identita moderního státu, v dobrém i ve zlém, opírala především o jazyk, a tímto prizmatem je z Česka německojazyčný prostor historicky často viděn, a právě o jazykový úzus se opíralo i vyhnání českých a moravských Němců, našich spoluobčanů, takže je dobré se na to podívat takto. Na základě této myšlenky si ale můžeme všimnout jedné zajímavé korelace: čím lepší česko-německé vztahy, definované „klasicky obrozenecky“, tzn. jazykově, jsou, tím víc jde tahle jazyková identifikace do pozadí a do popředí se naopak dere identifikace kulturní, ústavní, institucionální a zemská, což zase posiluje vzájemné vztahy, protože to reflektuje realitu německojazyčného prostoru.

Je to už přes deset let, co tehdejší premiér Petr Nečas otevřel na nejvyšší úrovni vztahy s bavorskou a saskou vládou, čímž našťaval celou řadu nacionalistů, ale tím, že fakticky uznal svrchovanost a ústavní pozici Svobodných států Bavorsko a Sasko, narovnal spolupráci tak, aby dávala smysl. To, co bylo běžné do té doby, a sice že Praha chtěla projekt směrem do Bavorska, a tak napsala do Berlína, odkud je poslali do

Mnichova, kam pak Praha poslala zástupce Plzeňského kraje, nevedlo nikam, a právě zemská spolupráce, která se tu intenzivně rozjela od Nečasovy iniciativy, otevřela novou a důležitou kapitolu v našich vzájemných vztazích, díky níž pak můžeme přivítat v Brně potomky našich bývalých krajanů.

Narovnané vztahy zároveň otevřely cestu k lepšímu vzájemnému poznávání a k budování autentických přátelství na úrovni jednotlivců a partnerství na úrovni institucí. Tohle je obrovská spousta dobré práce, díky níž se postupně zaceluje dějinami zasažená rána mezi našimi zeměmi. Právě fakt, že si víc a víc Čechů zvyká na zemskou strukturu Spolkové republiky a začíná jí dobře rozumět, tak vede k odlišení česko-německých vztahů od například polsko-německých, které se odehrávají téměř výhradně na spolkové úrovni, a to nejen na státní úrovni, ale také v hlavách Poláků, kteří tak nerozlišují, ku škodě vzájemných vztahů, mezi Bavyry, Sasy, Branibory, Durynky a dalšími. Vede to tak ke spirále vzájemného nedorozumění, kdy německé spolkové politice dominuje politika západoněmecká ale Německo pro polské sousedy znamená především východní Německo se vším, co obnáší, zejména velkou přichylnost k Rusku a extremismus z pera AfD. Když se němečtí politici dívají polskému antiněmeckému étosu, dívají se proto, že nechápou, co je na nich samotných špatné – protože nechápou, že v polských očích nejsou reprezentanty německosti oni, ale špíny z AfD, které jsou přitom od slušné německé politiky izolované důkladným *cordon sanitaire*. Tím, že česká společnost a s ní i česká politika překonala tohle neporozumění, chápeme, že když na sjezdu AfD v Durynsku někdo něco plácne, není to oficiální politika Spolkové republiky.

Česko-německé vztahy mají velmi zvláštní dynamiku, která je daná právě také odlišným charakterem česko-bavorského a česko-saského sousedství. Česko-saské sousedství symbolizuje těsné sousedství nepoznamenané hraničním pásmem, a tedy i fakt, že navzdory vyhnání tam vždycky fungovalo vzájemné navštěvování a to, že Sasové uměli pár slov česky



Andrej Ruščák je IT specialista a politolog (viz jeho veřejné FB stránky: www.facebook.com/andrejruscak1). Jako polyglot mluví deseti jazyky. Se svojí polskou manželkou bydlí v Praze a vychovává tři děti, se kterými už procestoval skoro všechny evropské země. Přitom léto jeho děti tráví česko-německy a jezdí s Ackermann-Gemeinde na tábor Plasto Fantasto do Waldmünchenu.

a Češi pár slov německy natolik, aby o sobě aspoň věděli. Česko-bavorské sousedství začínalo po pádu železné opony na zelené louce, a to nejen metaforicky, ale i doslovně: pásma nikoho a ničeho, které naše země oddělovalo, jako by ukazovalo, že hlavní fokus je na budoucnost, protože kde nic není, není moc k čemu se vracet.

Česko-bavorské vztahy byly dlouho komplikované jednak kvůli nevyřešené a bolavé sudetoněmecké otázce a pak kvůli velkému nepoměru v bohatství Čechů a Bavorů v devadesátých a nultých letech, který se od té doby podařilo do značné míry srovnat. V bavorských školách se dnes v příhraničí běžně učí čeština, a to nejen proto, že v okresech jako Freyung-Grafenau najednou žije nastalo hodně Čechů, ale i kvůli zájmu místních lidí. Objevují se dvojjazyčné nápisy a region tak srůstá a dávné zranění se krásně hojí.

Politicky ovšem srůstá i česko-saské pohraničí, byť tedy způsobem, který bychom si ne vždy úplně přáli. Kde je v Sasku AfD, bývá v Česku SPD, a navzdory vzájemným šovinismům si stoupenci obou hnutí kolikrát až překvapivě dobře rozumějí v „odboji“ proti Evropské unii, která je přitom spojila, „Praze“ nebo spolkové

vládě, vůči které místní buňky AfD mají tytéž výtky, jaké mají místní buňky české SPD vůči „pražské kavárně“. Co si budeme říkat, jsme holt dobří sousedi, v dobrem i zlém, a co jiného to znamená v praxi než toto.

Polský ministr zahraničních věcí Radosław Sikorski řekl už před mnoha lety, a občas to zopakuje, že se nebojí německého jednání, ale naopak německé nečinnosti. Jako český občan to mohu podepsat a s velkým povděkem kvituji kroky kancléře Merze ve věci podpory Ukrajiny a obrany celé Evropy, zejména s ohledem na to, co za vládu budeme mít v Česku brzo my. Ostatně nebude to poprvé, co se v krizi budeme moct opřít o Německo: během covidu bylo pro mě i celou řadu mých českých přátel klíčové sledovat, co říká Christian Drosten a Institut Roberta Kocha, jehož závěry jsme považovali za důvěryhodný zdroj informací pro ochranu sebe i našich blízkých.

Čeká nás nelehká doba, doslova zkouška ohněm, a jako Čech jsem velmi rád, že do ní jdeme společně s našimi německými přáteli, kteří jsou už daleko více než pouzí sousedé. Věřím, že když tuhle výzvu společně zvládneme, sblíží nás to ještě o poznání více.

Andrej Ruščák



Zdroj: Nils Vollmar

Lichtenštejnsko, země požehnaná

Bez Božího požehnání, marné lidské namáhání, říkávaly naše babičky.

Vzpomněl jsem si na tato slova, když jsem měl před časem v lichtenštejnském Schaanu přednášku o česko-lichtenštejnských vztazích, které se účastnil i sám vládnoucí kníže Hans Adam II. Byl jsem ubytovaný v klášterním hotelu v části Schaanu zvané Dux. V blízkosti hotelu stojí nevelká mariánská kaple z 18. století. Dveře svatostánku nebyly zamčené, tak jsem na toto krásné místo vstoupil a nechal se oslovit jeho požehnanou atmosférou. Když jsem zvedl hlavu, tak jsem nad vchodem objevil kamennou pamětní desku, která mě svým obsahem opravdu zaujala. Stojí na ní, že v době největšího nebezpečí, 25. března roku 1940, postavil kníže Franz Josef II. sebe, svůj lid a zemi pod ochranu Panny Marie. U příležitosti 40. výročí své

vlády, 8. září 1978, toto zasvěcení obnovil a téhož dne roku 1985 jej znovu zopakoval papež Jan Pavel II., který se právě na tomto místě tenkrát setkal s lichtenštejnskou mládeží. A tehdy jsem si vzpomněl na ono úsloví našich babiček o Božím požehnutí. Obou totalitních režimů, které se ve 20. století přehnalý naší zemí, bylo Knížectví lichtenštejnské ušetřené. Zůstalo vždy věrné hodnotám, na nichž bylo založené, a tak je tomu dodnes. Ty celkem ne tak vzdálené letopočty ukazují, že žitá tradice není jen nějaké vzpomínání na doby minulé, ale z žitých křesťanských kořenů a zásad roste moderní a úspěšný stát, který může být velkou inspirací i pro nás.

Daniel Herman (hon. konzul Lichtenštejnska v ČR)

Hodiny němčiny interaktivně a s rodilými mluvčími!

S radostí oznamujeme, že příhlášky pro druhé pololetí školního roku 2025/26 Edukace se s příchodem roku opět otevírají!

V rámci našeho vzdělávacího programu nabízíme interaktivní hodiny německého jazyka, které jsou určeny pro základní školy, střední školy i gymnázia. Výuka probíhá s rodilými mluvčími a zahrnuje jazykovou animaci, která je efektivní a přizpůsobená věkové skupině studentů, jejich jazykové úrovni a zájmu. Každá lekce trvá 45 minut.

Vzhledem k tomu, že se stále snažíme vyhovět potřebám škol, které s námi spolupracují už dlouho, zařadili jsme celou řadu nových aktuálních témat i řadu nejrůznějších her v offline i online světě. V případě potřeby se pak přizpůsobujeme.

Našimi lektorkami budou od tohoto pololetí dobrovolnice ESC – Lilith a Jona, které od ledna 2026 působí v Sdružení Ackermann-Gemeinde. Obě jsou rodilé mluvčí a přinášejí cenné nejen jazykové, ale i kulturní znalosti, a hlavně i novou energii do samotné výuky.

Těšíme se na dlouhodobou spolupráci s Vaší školou a věříme, že naše inovované metody přispějí

Projekt Edukace



Naším cílem je zábavnou formou motivovat šolačky a školáky k učení se německého jazyka!

Naši lektoři jsou rodilí mluvčí.

Nabízíme 45minutový program vhodný pro žáky s jakoukoliv úrovní němčiny.

Výuka probíhá v menších skupinkách. Za pomoci interaktivních her žáci prohlubují a zdokonalují své znalosti němčiny.

Zaujala Vás naše nabídka? Kontaktujte nás na:
+420 702 083 511
edukace@ackermann-gemeinde.cz



@deutsch_mit_sag

Organizátor: Sdružení Ackermann-Gemeinde z. s.



k úspěšnému vzdělávání Vašich studentů. Termíny pro školní rok 2025/26 jsou omezené, proto

neváhejte a přihlaste se včas na našem webu: www.edukace-sag.cz sag



Kdo se může stát členem SAG?



Členem Sdružení Ackermann-Gemeinde se může stát každý jednotlivec, který se ztotožňuje s našimi cíli, stejně jako i jiná občanská sdružení, instituce a organizace s právní subjektivitou.

Pro členy od 15–26 let věku je v rámci SAG organizována skupina mladých SPIRÁLA.

TERMÍNY 2026

Únor

6. 2. – 8. 2. 2026

Česko-německá konference, Mariánské lázně – byla odvolána

Březen

27. 3. – 29. 3. 2026

XXXIV. Brněnské sympozium

„Dialog ve středu Evropy“

Duben

1. 4. – 6. 4. 2026

Kulturní dny setkávání, Eglof

Politický týden vzdělávání JAG, Windberg

Květen

1. 5. – 3. 5. 2026

Rohrské fórum AG

13. 5. – 17. 5. 2026

Katholikentag, Würzburg

22. 5. – 24. 5. 2026

Sudetoněmecký den, Brno

22. 5. – 31. 5. 2026

Festival Meeting Brno

Srpen

2. 8. – 9. 8. 2026

Česko-německý kulturní týden „Rohrer Somer“

Září

Podzimní setkání Spirály

Prosinec

Silvestrovské setkání Spirály

Připomínáme členům SAG možnost uhradit členský příspěvek na aktuální rok. Výše příspěvku činí **300 Kč na osobu**, v případě **manželských párů 500 Kč** za oba. Úhradou příspěvku potvrzujete své členství a podporujete činnost Sdružení. Děkujeme všem, kteří již příspěvek uhradili. Číslo účtu: **2365190002/5500**. V bankovním účtu můžete platbu uhradit pomocí QR kódu:



DĚKUJEME ZA VAŠI PŘÍZEŇ V UPLYNULÉM ROCE A TĚŠÍME SE V ROCE 2026



Informační list Ackermann-Gemeinde a Spirály, číslo 1/2026

Vychází v elektronické podobě 4 ročně, zdarma. Redakce Justýna Tůmová, praktikantka SAG. Grafická úprava Eva Hradiláková. Vydává Sdružení Ackermann-Gemeinde z.s. Vyšehradská 49, 128 00 Praha 2, e-mail: sdruzeni@ackermann-gemeinde.cz, tel.: +420 702 083 511, www.ackermann-gemeinde.cz